

Bioenergiasta virtaa vientiin ja rajayhteistyöhön

Lokakuussa 2003 kon-
sulttiyhtiö Pöyry teki selvityksen Barentsin rautatiestä. Se on väylä, joka yhdistää Kuolan niemimaan Perämeren pohjukkaan. Väylän pullonkaula on Sallan ja Alakurtin väli-
n vo purettu osuus, joka tulisi kiskottaa uudelleen.

Barentsin rataa ei voine Veli Pohjonen mukaan perustella lähitulevaisuuden matkustajaliikenteellä. Kiskoilla kulki pääosaksi teollisuuden raaka-aineita. Liikenteen satama-asemia olisivat Murmansk Jäämeren ja Kanta-lahti Vienan meren rannalla sekä Kemi ja Tornio Perämeren rannalla.

Venäläistä kivihiiltä rautateillä kulki 1,1 miljoonaa tonnia vuodessa. Se menisi Perämeren terästehtaille, pääosaksi SSAB:n Luulajan tehtaille ja myös Raahen Rautaruukkiin.

Toiseksi eniten Pohjo-
sen mukaa Venäjältä tuotaisiin puuta, yhteensä 0,8 miljoonaa tonnia.

Se jalostettaisiin Kemijärven ja Kemin tehtaille Suomen puolella sekä Piteän ja Sundsvallin tehtail-
la Ruotsin puolella. Pyöreän puun tuonnin mahdollisuudet tosin hu-
penevat parhailtaan, koska Venäjä aikoo nostaa raaka-
puun vientitullejaan.

Kolmanneksi tärkein raaka-aine olisi romumetal-

li, 0,3 miljoonaa tonnia, joka menisi Outokkumun Tornion tehtaalle.

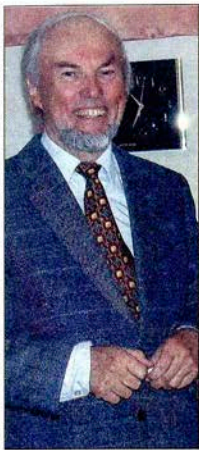
Merkillepantavaa Pöyryn arviossa on, että raaka-
aineiden kuljetussuunta olisi idästä länteen. Etäämpänä tulevaisuudessa tilanne voi olla toisin. Kun ilmasto lämpenee, siitä voi koitua Barentsin radalle yllättävä mahdollisuus.

-Se liittyy merenkulun koillisväylään eli laivareittiin pohjoisesta Euroopasta Siperian yläpuolelle Beringin salmeen ja edelleen Japaniin. Sen merkitys kasvaa, kun jääolot helpottuvat. Kun rahdin laivaus koillisväylällä Japanin ja Pohjois-Euroopan välillä alkaa, liikenne tarvitsee väylän länsipäässä Murmanskin ja Kantalahden satamia. Eurooppa taas voi syöttää niihin vientituotteita Barentsin radan kautta, sanoo Veli Pohjonen.

Energiapuu mukaan radalle

Pöyryn selvitykseen ei ehtinyt mahdollista tavaran toimituksista yksi, jonka merkitys kasvaa Suomessa ja muualla EU:ssa.

Kyseessä on Pohjoisen mukaan bioenergia. Euroopan metsävyöhykkeessä se tarkoittaa energiapua

Dosentti, Väriön tutkimusaseman johtaja Veli Pohjonen, Helsingin yliopistosta esitelmöi Sallan Osuuspankin vuosikokouksessa 25.4.

ja sen jalosteita.

Koko Pohjois-Suomen nuorten metsien kasvu on kovassa vauhdissa. Pienpuuta on tulossa yhä enemmän energiakäyttöön. Nuoria talousmetsiä kasvaa molemmin puolin rajaa ja pitkin Barentsin rautatien vartta.

Näiden energiametsien

hoito, ensiharvennukset ja energiapuuhaakuut pitäisi ottaa Barentsin rautatiepa-
ketin osaksi.

Lapin ja Kuolan pitkillä etäisyyksillä bioenergiaa ei kuitenkaan kannata jalostamattomana kuljettaa. Energiapuu on murskattava, kuivattava ja puristettava pelleteiksi. Pellettehtaiden tulisi sijaita luonnostaan lähellä puun kasvualueita, mutta kuitenkin rautatien varressa.

Missä olisivat Barentsin pelletin markkinat?

Pelletit kulksivat junalla Kemiin. Sieltä ne laivattaisiin Helsinkiin, Tukholmaan, Kööpenhaminaan ja Keski-Euroopan satamiin. Määränpäissä pelletit poltettaisiin EU:n kivihiilivoimaloissa.

EU-voimat ovat jo alkaneet ostaa hiilidioksidin päästöistä vapaita pelletteitä, koska päästökauppa nostaa kivihiilen hintaa. Lähin esimerkki löytyi akselilta Kuusamon pellettehtedus-Tukholma.

Kaikki kuusamolaispelletit menevät Hässelbyn esikaupungin kaukolämpövoimalaan.

Siellä ne korvaavat kivihiiltä ja vähentävät tukholmalaisen hiilidioksidin

päästöjä.

EU:n uusiutuvan energian tavoitteet tukena

Puun energiajalostus liittyy EU:n viimeaikaisiin energianlainsäätöihin. Unionin johtajat päättivät maaliskuussa nostaa uusiutuvan energian osuuden 20 prosenttiin; nyt uusiutuvia on runsaat kuusi prosenttia.

Kun yhteistä taakkaa ruvetaan jakamaan, EU tulee patistamaan metsäistä Suomea lisäämään energiapua ja sen jalosteiden käyttöä. Lisäkäyttöön hyväksytään myös itärajan yli tuotava energiapuu.

Puenergian jalostamista pelleteiksi ja myyntiin Keski-Eurooppaan tulisi siksi edistää Barentsin radan varressa molemmin puolin rajaa. Kuolan energiapuulle ja puun länsiväylälle tämä olisi ajankohtainen tärkeä toistakin syystä.

Parin viime vuoden aikana Venäjä on alkanut karistaa raaka-puussa vientiä. Nykysuunnitelman mukaan se nostaa vientitulleja asteittain, jalostaa puunsa yhä enemmän itse, ja vie maasta pyöreän puun asemesta puun jalosteita.

Energiapuu jalostus

pelleteiksi sopinee näihin Venäjän uusiin kaavailuihin.

Tietotaidon ja teknologian vientiä

Suomessa on lähes 30 vuoden kokemus pelletteollisuudesta.

Meillä olisi tässä yhteydessä mahdollisuus alan tietotaidon vientiin ja yhteisyrityksiin, sanoo Pohjonen.

-Bioenergian, pohjoisen energiapuu jalostuksen vientipelleteiksi voisi lisätä Salla-Kanta-lahti rautatien tulevaisuuden kaavailuihin. Uusiutuva energia tukee kestäväällä tavalla Barentsin ratahankeita. Ehkäpä jo muutama vuoden kuluttua voimme nähdä pelletteillä lastattuja junanvaunuja viilettämässä rataa pitkin kohti Perämeren satamia.

Virtaa vientiin tulisi Suomen puolella valmistetuista pelleteistä, uutta rajayhteistyötä Venäjän puolella valmistetuista pelleteistä.

Veli Pohjoisen mukaan Pohjois-Suomen metsien kasvutekijät paranevat ja metsänkasvu on nousussa.

Bioenergia, metsäenergia oli vuonna 2006 vahvassa nousussa, hake ja pelletti silti vähäisiä tekijöitä.